

**De kleine profeten, door J. van Andel, predikant te
Leeuwarden. Leeuwarden, G. Amsing 1881, Kl. 8o., 384 bladz.
: [boekbespreking]**

<https://hdl.handle.net/1874/299523>

Maand '82

BIBLIOGRAPHISCH ALBUM.

De kleine profeten, door J. VAN ANDEL, predikant te Leeuwarden. Leeuwarden, G. Amsing 1881. Kl. 8°, 384 bladz.

Wij verblijden ons hartelijk over de verschijning van dit nieuwe werk van den heer van Andel, en haasten ons, na er kennis mede gemaakt te hebben, het met allen aandrang der gemeente, die Gods Woord gelooft, aan te bevelen.

niet
gevat

De schrijver is onder ons genoegzaam bekend. Zijn dichtelijke natuur stelt hem in staat, de schoonheid der heilige schrijvers welke hij in dit geschrift uitlegt, te voelen en weder te geven, en met de eigen warmte ook den lezer te bezielen. De stijl is niet zoo weelderig als in vroegere geschriften, b. v. in het Maandschrift »de Avondster» aan 'twolk wij, van een zestal jaren her, de dankbare herinnering bewaren. Deze grootere soberheid van den vorm is bepaald een voordeel, eene kracht Populair, voor ieder bevattelijk, is de uitlegging, maar kennelijk op ernstige studie gegrond. Ten bewijze hiervan strekt dat de heer van Andel verscheiden dingen onzeker noemt, omtrent welke de gewone geldende overlevering geen twijfel duldt,

en de Staten-overzetting welke hij volgt, zeer dikwijls door tusschen haakjes geplaatste verbeteringen aanvult. Zijne behandeling is namelijk aan die van Umbreit en Schlier gelijk. Eerst komt bij gedeelten de tekst, daarna een doorlopende uitlegging die alles opneemt wat in den tekst verklaring behoeft. Deze verklaring is steeds door een warm geloof en gewijde geestdrift bezield, zoodat het boek zich aangenaam lezen laat. De bijbelsche volgorde der kleine profeten wordt aangehouden. Had de schrijver de tijdrekenskundige, historische orde gevolgd en zoo b. v. van Obadja beginnende (wien hij zelf, gelijk wij, geneigd is den oudste der profeten te achten van wien wij schriften hebben) achtereenvolgens Joël, Jona, Amos, Hosea, enz. behandeld, hij had zich dan de gelegenheid geschapen om in een slotverhandeling den *voortgang* der profetie samen te vatten: b. v. aan te wijzen hoe de oudere profeten zich tot aankondiging van het *koninkrijk* bepalen, en eerst later (sedert Micha) *de persoon* des Konings op den voorgrond treedt. Maar voor de gemeente schrijvende, deed hij misschien beter met de gewone rangschikking te volgen. Zijne behandeling is eenvoudig predikende, niet verhandelende. Bij Hosea b. v. vermeldt hij eenvoudig het huwelijk des profeten met Gomer als een werkelijke gebeurtenis, zonder over de andere opvatting in discussie te treden: en bij Jona geeft hij wijselijk geen apologetische beschouwingen over den visch, of iets dergelijks.

Wij hopen door onze aankondiging er toe bij te dragen, dat vele huisvaders b. v. op rustige Zondag-avonden dit boek in handen nemen mogen om, door de leden des gezins met den Bijbel vóór zich gevolgd, de heerlijke schriften dezer profeten te verklaren. Hoe weinig worden ze gewoonlijk begrepen ook wanneer men, uit vroom gebruik, jaar in jaar uit deze bladzijden leest! Toch zijn weinig

dingen, bepaaldelijk voor onzen tijd, meer aan te bevelen dan de ernstige studie van het profetisch Woord ook des Ouden Testaments. Hier lezen wij de uitlegging van Gods Raad, gelijk die ook voor onze dagen geldt. Deze door den Heiligen Geest verlichte mannen weten en zeggen waar God heen wil in Zijn schijnbaar zoo raadselachtige leidingen met Zijn volk. Hij straft het kwaad des afvals en der goddeloosheid door zichzelf. Israël is uit de volken geroepen. Maar om zijn zonden moet het naar Babel, dat aan den aanvang der wording van de wereldvolken herinnert, in ballingschap, en dus in gevaar komen van in het wereldverkeer, waarvan Babel het middelpunt is, weêr opgelost te worden. Het heeft zijn eigenaardige eere, die juist in de afzondering, in de heiliging tegenover andere volken bestond, verzaakt, en moet nu werkelijk, zichtbaar, daarheen werwaarts het afvallig hart reeds lang neigde. Het had tot bestemming de volken te verlichten, maar nu zal het door een overstelping van de volken verdonkerd worden. Maar Zijn God blijft getrouw te midden van deze gerichtten. Hij zal Zijn verbondsvolk weder uitleiden. Hij zal ten slotte het Vrederijk stichten op het herstelde Sion in het laatst der dagen: dan, wanneer (gelijk de heer van Andel p. 175 sehoon zegt) »de stroom des tijds langzaam vloeit omdat hij op het punt is van in het meir der eeuwigheid uit te monden; dan, als de stormen die in het tijdperk der wording heerschen, plaats maken voor de verheven rust die den herfst der wereld, het tijdperk der vruchtgevolgen kenmerkt. In het eerst der dagen hebben zonde en dood, wereld en duivel hier hun bloeitijd: maar in het laatst der dagen, als op alles de stempel van het eeuwige gedrukt zal worden, komt Sion tot heerlijkheid.»

De »verdediging des christendoms» vermoeit zich doorgaands in vruchteloze pogingen om de wijsgeerige moge-

lijkheid van het wonder, zijn bestaanbaarheid met hetgeen men de natuurwetten noemt, te bewijzen. Indien zij Israël als het wondervolk, op welks bodem dus de wonderen natuurlijk zijn, wilde beschouwen, zou zij in de goddelijke inspiratie, de heerlijke persoonlijkheid, der profeeten een onverwinnelijk steunpunt vinden.

En voor onzen kerkelijken strijd kunnen wij van deze Godsmannen leeren den tijd dien wij doorleven, gelijk zij het den hunne deden, als een tijdperk van *overgang* te beschouwen, en der zwoegende, barende dochter Sion moed toe te spreken in de weeën des arbeids, omdat de vrucht des lijdens haar niet ontgaan zal op 's Heeren tijd. Want als Hij de bloedschulden van Jeruzalem uit haar midden zal verdreven hebben door den Geest des oordeels en door den Geest der uitbranding, dan zal Hij over alle woning van den berg Zion en over haar vergaderingen scheppen eene wolk des daags, een rook, en een glans des vlammen vuers te nacht: en over al wat heerlijk is, zal een beschutting wezen.

J. H. GUNNING JR.

Egyptologie en Assyriologie in betrekking tot de geloofwaardigheid des Ouden Testaments. — Rede bij het overdragen van het Rectoraat, den 19^{en} December 1881, door M. NOORDZIJ, Leeraar aan de Theologische School te Kampen. (Utrecht, C. van Bentum, 1882).

Maar zeer zelden hebben wij eene even interessante rede gelezen als die waarmede de Leeraar (waarom niet Hoog-